

Protokoll vid styrelsemöte 2025-10-15 på Länsstyrelsen i Jönköping, Jönköpings kommun.

1. Mötets öppnande

Mötet öppnades av ordförande Johan Löwenadler Davidsson som hälsade alla välkomna.

***Beslut:** Mötet var behörigt utlyst och styrelsen konstaterades vara beslutför (se deltagarförteckning).*

2. Förslag till dagordning

Förslag till dagordning har skickats ut i samband med kallelsen. Punkt 9 (Åtgärdssamordning) behövde flyttas till efter pausen.

***Beslut:** Dagordningen fastställdes.*

3. Val av justeringsperson

Förslag gavs på Roger Rohdin.

***Beslut:** Mötet valde Roger Rohdin till justeringsperson.*

4. Protokoll

Ordförande frågade styrelsen om några oklarheter som inte kommer upp på dagens dagordning förelåg utifrån på de justerade protokollen. Inga oklarheter förelåg.

- Stämman: 20250506
- Styrelse: 20250326
- Samförvaltning Fiske: 20250409

***Beslut:** Justerade protokoll kan läggas till handlingarna.*

5. Kansliet

Malin Setzer har slutat på kansliet, det vill säga i sin roll som sakkunnig fisk & fiske, inom samförvaltningen och åtgärdssamordningsprojektet.

Rasmus Lindblad kommer ta över rollen som sakkunnig, Daniel Melin kommer jobba med Samförvaltningen tillsammans med Rasmus. Daniel

jobbar ”till vardags” på Fiskeenheten på Länsstyrelsen i Jönköping. Inom åtgärdssamordningen har Amanda Östman och nu Lisa Weimann tagit över som bollplank och medhjälpare. Båda jobbar med bland annat åtgärdssamordning på Vattenenheten på Länsstyrelsen i Jönköping (Amanda är föräldraledig till sommaren 2026).

Styrelsen noterar informationen.

6. Digitalisering

Kansliet önskar att testa en digital tjänst för signering av protokoll, som skulle förenkla och trygga protokollhanteringen.

Styrelsen beslutar att:

- *Kansliet ska testa digital signering av protokoll.*
- *Beslut om fortsatt användning och inköp av programvara överlämnas till VU.*

6b. Ekonomi

Bernhard gick igenom lägesrapporten och prognos för årets budget. Intäkter ligger på 2,16 miljoner kronor (300.000 mer än budgeterad), tillsammans med överfört från tidigare år omfattar intäkterna 3,51 miljoner. Ytterligare intäkter förväntas senare i år.

Till 1 oktober var 983kkr förbrukad, det återstår alltså 2266kkr (70%). Det är ungefär som tidigare år och anledningen är att de flesta fakturor mm kommer under årets sista kvartal.

Ändringar i budgeten gäller framför allt inkomna LOVA-medel till ett nytt projekt (Röttleån) på 174kkr och högre kostnader för Förvaltningsplan och Samförvaltningen, samt lägre förväntade utgifter för administration.

Frågan lyftes om förbundet kan eller bör ha ett 90-konto. Mälarens vattenvårdsförbund har startat upp ett sådant konto. Kansliet undersöker detta vidare.

Beslut: *Styrelsen beslutar att godkänna den ekonomiska lägesrapporten med prognos.*

7. Översyn av medlemsandelar

Kansliet har uppdrag att se över och eventuellt föreslår justering av medlemsandelar. Efter styrelsebeslut i mars har en referensgrupp tillsatts. Referensgruppen har haft ett möte och förslag på beräkning av avgifter har tagits fram och diskuterats på mötet och på två VU-möten.

Även översyn av avgifter för intressenter. Friederike gick kort igenom bakgrunden till översynen och sammanfattade arbetsgruppens preliminära förslag.

- För kommuner förslås en modell baserade på invånarantal och yta samt strand inom avrinningsområde, med hänsyn till kommuner som inte har Vättern som huvudsaklig recipient för ARV eller dricksvattenkommuner utanför avrinningsområdet
- Försvarsmaktens andelstal bör vara högre än idag på grund av utökad aktivitet jämförd med 1990/2000-talet
- Mindre jordbruksföretag och organisationer kopplade till friluftsliv och/eller fiske föreslås får endast en andel

Styrelsen var mycket positivt till arbetsgruppens arbete, och instämde med gruppens kurs. Försvarsmaktens påverkan och ansvar diskuterades, där påverkan på nyttjande genom avlysning av sjöytan och PFAS-utsläpp från förorenade områden bedömdes som avgörande. Styrelsen tyckte också att andelstalen behöver uppdateras regelbundet.

Styrelsen beslutar att:

- *Kansliet ska fortsätta arbetet med hjälp av referensgruppen*
- *Reviderat förslag ska presenteras på styrelsemöte våren 2026*

8. Revidering av stadgar

Förslag om förtydligande av förbundets mål och syfte har lyfts på vårens styrelsemöte. [Stadgar reviderades senast 2019](#). Stadgarna saknar idag en tydlig målformulering, det vill säga en definition av vad som ska uppnås med det vattenvårdande arbetet. Dessa framgår dock av planerna. Förbundets syfte definieras i fem punkter som beskriver hur förbundet jobbar, som dock inte innefattar all verksamhet som till exempel samförvaltningen.

Ett förslag var att definiera mål genom hänvisning till planerna, till exempel ”ska jobba för att uppnå mål i planerna.”

Styrelsen ger uppdrag till VU att ta fram förslag till nästa möte.

Styrelsen beslutar att:

- *VU ska ta fram ett förslag för att förtydliga syfte och definiera mål till nästa styrelsemöte.*

9. Åtgärdssamordning

Förbundet har beviljats LOVA-stöd för ett åtgärdssamordningsprojekt i Södra Vättern under 2024-26. Marcus ger en lägesrapport.

- Två delprojekt:
 - Röttleån/Åskebäcken
 - Ålebäcken

Provtagning för kartläggning av näringstillförsel; konsultuppdrag att ta fram konkreta åtgärdsförslag (GIS-analyser mm), upphandling är nästan klar. För Åskebäcken finns redan möjliga åtgärder.

- Andra projekt (i samverkan med Jönköpings kommun):
 - Lillån/Huskvarna: Åtgärdsförslag finns redan, markägarmöte under hösten
 - Landsjön: Markägarmöte under hösten

Styrelsen noterar informationen.

10. Information från Samförvaltningen

Vårens möte belyste problematiken kring resursfördelningen och hur vi ska jobba vidare med frågan.

- Miniworkshop kring harrproblematiken, försörjningsberedskap och utreda förutsättningarna för hetvattenstvättar.
- Malin slutar och Daniel Melin blir ny samordnare.
- Höstmötet framflyttat till i november så att Daniel ska få komma in i rollen innan mötet.
- Höstens möte kommer att ha fokus på resursfördelningen och det nya regelpaketet.

Styrelsen noterar informationen.

11. Förvaltningsplan fisk och fiske

Antagen på stämman, kommer publiceras sent i höst. Endast tillgänglighetsanpassning och några småjusteringar i layout kvar.

Styrelsen noterar informationen.

12. Vattenvårdsplan

Revidering av Vattenvårdsplanen pågår. Även om arbetet är försenat så används nya åtgärdsförslag redan. Målet är att kunna besluta planen på stämman 2026.

Styrelsen noterar informationen.

13. VVF 2030

Kansliet har tagit fram en enkät för att undersöka medlemmars (& intressenters) synpunkter, förväntningar, behov och önskemål kopplade till förbundets verksamhet. Man är generellt nöjd med förbundets verksamhet, men önskar mer samverkan och bland annat mer åtgärdsarbete.

Åtgärdsarbete har kommit i gång mer med åtgärdssamordningen (se punkt 9). Ytterligare arbete kräver mer resurser.

Ett område där vi kan utveckla arbetet – och där förbundet haft en tydligare roll tidigare – är samverkan.

Styrelsen gjorde en liten uppgruppuppgift och svarade på frågan hur samverkan kan förbättras – nämligen mellan vem och om vad.

Vem/hur?

- Ökad samverkan med försvaret
- Få med staten (tex Trafikverket)
- Kommuner – kontakten behöver utökas
- Vätternkommuner – skapa ”vi”-känsla
- Samverkan med andra vattenråd
- Politiker
- Fler än förbundets medlemmar
- Kommuner – Lst (– politiker)
- Verksamhetsutövare
- Besöksnäring
- Universitet (tex LiU)
- Till allmänheten / Media
- Inte bara för samverkans skull

Vad?

Myndigheter/förvaltning

- Regler inom VSO – lika bedömningar
- Ärendehandläggning & miljö tillstånd

Miljögifter

- PFAS
- Föroreningskällor

Åtgärder

- Samordna åtgärder ”win-win” mellan förbundet och industrier
- Utmaningar tex dagvatten/avlopp
- Samhällsplanering
- Prioriteringar baserade på Vätterns status mm

Info & kunskap

- Arbetsätt
- Information / Kunskapsspridning
- Forskningsprojekt

Förslag från VU är att ha en dialog med kommuner om samverkansmöjligheter.

Beslut: Styrelsen beslutar att:

- *Godkänna VUs förslag att ha dialog med kommuner om samverkansmöjligheter.*

14. Undersökningar enligt program 2025-26

- Upphandling av makrofytinventering i Vättern, klar, sker via Länsstyrelsen i Jönköping. Örnborg Kyrkander fortsätter med uppdraget.
- Inventering av littoralbottenfauna ska genomföras 2026. Avrop som option planeras från avtal med SGS, utförare SWECO (Medins).

Styrelsen noterar informationen.

15. MÖV-relaterade undersökningar och projekt 2025

- **Utvecklingsprojekt 2023 - BioAssay dricksvatten:** Analyserar vattenkvalitet med hjälp av effektbaserade metoder. Ytterligare analyser har genomförts under 2024. Förhöjd östrogenaktivitet (ER) i Vättern.
Under 2025 **källspårningsprojekt** för att förklara den oförväntat hög ER-aktiviteten i Vättern. Har sett samma problem i Vänern men är lite lättare att analysera i Vättern. Provtagning i reningsverk, industrier, jordbruk och deponier för att se vart de höga halterna av hormon(liknande) ämnen kommer ifrån. Mycket hög ER i Huskvarnaån. Länsstyrelsen finansierar ytterligare lokaler för källspårning.
- **Utvecklingsprojekt 2024 - PFAS-trend i fiskar 1972-2023:** Rapport är publicerad! PFOS och PFAS minskar i alla tre sjöar, I Vättern sedan 2008 och i Mälaren och Vänern redan sedan 2000. Andelen av långkedjade non-PFOS-PFAS har ökat.
- **PFAS-kartläggning:** söker LOVA-bidrag till ett kartläggningsprojekt – syfte är att hitta fler tillflöden som bidrar med PFAS-tillförsel till Vättern. Planera provta ca 30 lokaler runt sjön. Även workshop som riktar in sig till kommuner.
- **Pesticider 2025:** Undersökning av pesticider i tillflöden runt Vättern, samarbete med Länsstyrelserna som finansierar huvudandelen av kostnader. I Vättern var alla ämnen under LOQ; i vissa tillflöden kunde enstaka ämnen påvisas, dock alla under gällande gränsvärden. Mini-rapport kommer senare.
- **Från data till dialog: kommunikation kring vattenkvalitet i våra stora sjöar:** Ett forskningsprojekt som har beviljats av FORMAS, ca 2 miljoner. Drivs av Mälarens vätternvårdsförbund. Vätternvårdsförbundet samt Vänerens och Hjälmarens vätternvårdsförbund är med i projektet. Uppstartsmöte i oktober.

Styrelsen noterar informationen.

16. Provfiske (program och projekt)

- **Telemetriprojektet** – Osäker framtid eftersom kostnaden för upprätthållandet av griden är höga. Eventuellt kommer fokus att delvis styras om mot vattendragen och griden i sjön glesas ut.
- **PFAS-öring** – Resultat är på gång.
- **Djuputbredning rovmärla** – Ej påträffade på djupare vatten än, utbredning 0-2 m än så länge.
- **Laxutsättningarna** – Viss osäkerhet kring laxutsättningarna, men det blir eventuellt östersjölax nästa år.

Styrelsen noterar informationen.

17. Ekosystemtjänstanalys

Jönköpings kommun's Miljö- och hälsoskyddsnämnd fattade ett beslut att Vätternvårdsförbundet ska "utreda förutsättningarna för analys av Vätterns värde utifrån en ekosystemtjänstanalys", nämnden vill också att förbundet arbetar för att Vättern pekas ut som riksintresse för dricksvatten.

Bakgrund är att det gjordes en analys av Mälarens värde 2014, sedan dess har diskussioner funnits att göra likadant för Vättern. Kansliets ståndpunkt var då (som nu) att en liknande analys – så kallad socioekonomisk simpleranalis - inte är rimligt för Vättern och kommer missa Vätterns stora värden som inte kan direkt översättas i en ekonomisk summa. En "riktig" ekosystemtjänstanalys för Vättern skulle vara väldigt komplex och endast halv-kvantitativ, alternativt väldigt smalt. Metoder är fortfarande under utveckling.

Beslutet har diskuterats inom VU. Det kan vara positiv med en EST-analys men det är inte uppenbart hur den ska utformas. Alla kommuner skulle behöva vara delaktiga. Skulle mycket troligen bli en stor kostnad.

Kansliet har svarat kommunen:

- Förbundet jobbar redan med att bevara/skydda Vättern, bl.a. som riksintresse dricksvatten (= arbetspunkt)
- Vättern har mycket stora värden men dessa fångas inte upp i socioekonomisk analys
- Kansliet följer utveckling av ekosystemtjänstanalyser
- Bättre att avsätta begränsade resurser där de gör mest nytta

Styrelsen noterar informationen.

18. Publikationer

Finns här: <https://vattnetn.org/category/publikationer/>

- 165: Retrospektiva studier av PFAS i fisk i de tre stora sjöarna
Flertal på gång.

Styrelsen noterar informationen.

19. Kommunikation/Hemsidan

- Revidering av Vätternliv.se har påbörjats.
- Deltog på Miljöövervakningsdagarna i Linköping, två poster tillsammans med Vänerns & Mälarens vattenvårdsförbund
- Planerar deltagande på Rödingens dag. Tyvärr inga fler sammankomster/träffar i år pga underbemanning i somras.
- Föredrag för Östergötlands riksdagsledamöter i november

Styrelsen noterar informationen.

20. 60 år miljöövervakning!

Den reguljära miljöövervakningen fyller 60 år nästa år, det är ett tillfälle att lyfta syftet med miljöövervakning och berätta mer om Vätterns tillstånd. Kansliet planerar en extra informationssatsning, eventuellt med filmer.

2026 är det även dags för Vätterndagen igen.

Beslut: *Styrelsen beslutar att:*

- *Kansliet ska avsätta resurser samt ta fram en kommunikationsplan för att uppmärksamma 60 år av miljöövervakning 2026.*

21. Bidrag till Vattenråd

- **Vattenmyndigheten:** Bidrag beviljat på 62.000 kr för 2025
- **Brev från Aktion Rädda Vättern till kommunpolitiker**
Kritiserar regeringens beslut att godkänna dränering av Karlsborgs flygplats och att överklagan avvisades. Föreslår att någon behöver ta en samordnande roll för att jobba med PFAS och att deras förslag på förbundet inte gett resultat.
- **Vems vattenkropp?**
[Forskningsprojekt](#) om Naturens rättigheter kan förbättra förvaltning av vatten och bevara Vättern.

Styrelsen noterar informationen.

22. Remisser/skrivelser/yttranden

Större skrivelser/yttranden finns här:

<https://vattnern.org/vattnervardsforbundet/skrivelser/>

- **Ut**
 - [Tillståndsansökan Sibelco/Baskarp](#)
Vi anser att större avstånd till Vättern och vattendrag bör lämnas. Domstolsförhandling i augusti, väntar på dom.
 - [Norra Kärr: MKB till bearbetningskoncession.](#)
Vi anser att underlaget inte är tillräckligt. Företaget har svarat på Länsstyrelsens synpunkter.
- **Pågående ärenden**
 - FMV och P4: Anmälan om ändring av tillstånd till FIHM - Vätternvårdsförbundet har meddelat att man vill ha det som remiss
 - Vattenledning Örebro – inget nytt där, MKB till tillståndsprovning på gång. Dubblerar uttaget av Vättern.

Styrelsen noterar informationen.

23. Agenda 2026

Datum för nästa årets möten bestämdes:

Stämma: 5 maj 2026

Styrelsemöten: 25 mars och 13 oktober 2026

Beslut: *Styrelsen beslutade att:*

- *Stämman ska hållas den 5 maj 2026 i Östergötlands län, styrelsemöten den 25 mars 2026 i Östergötlands län och den 13 oktober 2026 i Örebro län.*

24. Kalender

Möten inom förbundet:

- VU: 9 december (digitalt)
- Samförvaltning: 24 november (Jönköping)
- Stämma: 6 maj (Huskvarna)
- Styrelse: 25 mars (Östergötland)

Ämnesvisa möten/konferenser:

- 24-25 november Utförarmöte (Stockholm)

Styrelsen noterar informationen.

25. Övrigt

Inget.

26. Mötet avslutas

Ordförande tackade för deltagandet och avslutar mötet.

Friederike Ermold & Rasmus Lindblad

Vid protokollet

Johan Löwenadler Davidsson

Mötesordförande

Roger Rohdin

Justeringsperson

Deltagare Styrelsen (17 st)

Paulina Stenvall, Jörgen Dahlin, Lars Gezelius, Anders Lundgren, Johannes Ljunggren, Petter Jakobsson, Johnny Ståhl, Gabrielle Cahlin, Nicolas Berglund, Sara Peilot, Mattias Larsson, Emma Willaredt, Kristina Olsson, Taina Kuhna, Kennet Simonsson, Elin Petterson, Roger Rohdin

Dessutom:

Maria Taoussi (Länsstyrelsen Jönköping)

Intressenter

Caroline Millberg och Maud Andersson (Aktion Rädda Vättern)

Kansliet

Johan Löwenadler Davidsson

Anders Hedeberg

Friederike Ermold

Rasmus Lindblad

Marcus Nilsson (delvis)

Bernhard Jaldemark